

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/17165. számú
törvényjavaslat**

**az Európai Szociális Karta 1988. évi Kiegészítő jegyzőkönyvének
kihirdetéséről**

Előadó: Dr. Göncz Kinga
ifjúsági, családügyi, szociális és
esélyegyenlőségi miniszter

Budapest, 2005. július

2005. évi ... törvény

az Európai Szociális Karta 1988. évi Kiegészítő jegyzőkönyvének kihirdetéséről

1. §

Az Országgyűlés az Európai Szociális Karta Strasbourgban, 1988. május 5-én kelt Kiegészítő jegyzőkönyvét (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) e törvénnyel kihirdeti.

(A Jegyzőkönyv megerősítéséről szóló okirat letétbe helyezése 2005. június 1. napján megtörtént; a Jegyzőkönyv – annak 10. cikk 3. bekezdése értelmében – a Magyar Köztársaság vonatkozásában 2005. július 1. napján hatályba lépett.)

2. §

A Jegyzőkönyv eredeti angol nyelvű szövege és magyar nyelvű fordítása a következő:

„ADDITIONAL PROTOCOL TO THE EUROPEAN SOCIAL CHARTER

Strasbourg, 5.V.1988

Preamble

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Resolved to take new measures to extend the protection of the social and economic rights guaranteed by the European Social Charter, opened for signature in Turin on 18 October 1961 (hereinafter referred to as “the Charter”),

Have agreed as follows:

Part I

The Parties accept as the aim of their policy to be pursued by all appropriate means, both national and international in character, the attainment of conditions in which the following rights and principles may be effectively realised:

1 All workers have the right to equal opportunities and equal treatment in matters of employment and occupation without discrimination on the grounds of sex.

2 Workers have the right to be informed and to be consulted within the undertaking.

3 Workers have the right to take part in the determination and improvement of the working conditions and working environment in the undertaking.

4 Every elderly person has the right to social protection.

Part II

The Parties undertake, as provided for in Part III, to consider themselves bound by the obligations laid down in the following articles:

Article 1-Right to equal opportunities and equal treatment in matters of employment and occupation without discrimination on the grounds of sex

1 With a view to ensuring the effective exercise of the right to equal opportunities and equal treatment in matters of employment and occupation without discrimination on the grounds of sex, the Parties undertake to recognise that right and to take appropriate measures to ensure or promote its application in the following fields:

- access to employment, protection against dismissal and occupational resettlement;
- vocational guidance, training, retraining and rehabilitation;
- terms of employment and working conditions including remuneration;
- career development including promotion.

2 Provisions concerning the protection of women, particularly as regards pregnancy, confinement and the post-natal period, shall not be deemed to be discrimination as referred to in paragraph 1 of this article.

3 Paragraph 1 of this article shall not prevent the adoption of specific measures aimed at removing *de facto* inequalities.

4 Occupational activities which, by reason of their nature or the context in which they are carried out, can be entrusted only to persons of a particular sex may be excluded from the scope of this article or some of its provisions.

Article 2-Right to information and consultation

1 With a view to ensuring the effective exercise of the right of workers to be informed and consulted within the undertaking, the Parties undertake to adopt or encourage measures enabling workers or their representatives, in accordance with national legislation and practice:

a to be informed regularly or at the appropriate time and in a comprehensible way about the economic and financial situation of the undertaking employing them, on the understanding that the disclosure of certain information which could be prejudicial to the undertaking may be refused or subject to confidentiality; and

b to be consulted in good time on proposed decisions which could substantially affect the interests of workers, particularly on those decisions which could have an important impact on the employment situation in the undertaking.

2 The Parties may exclude from the field of application of paragraph 1 of this article, those undertakings employing less than a certain number of workers to be determined by national legislation or practice.

Article 3-Right to take part in the determination and improvement of the working conditions and working environment

1 With a view to ensuring the effective exercise of the right of workers to take part in the determination and improvement of the working conditions and working environment in the undertaking, the Parties undertake to adopt or encourage measures enabling workers or their representatives, in accordance with national legislation and practice, to contribute:

a to the determination and the improvement of the working conditions, work organisation and working environment;

- b to the protection of health and safety within the undertaking;
- c to the organisation of social and socio-cultural services and facilities within the undertaking;
- d to the supervision of the observance of regulations on these matters.

2 The Parties may exclude from the field of application of paragraph 1 of this article, those undertakings employing less than a certain number of workers to be determined by national legislation or practice.

Article 4-Right of elderly persons to social protection

With a view to ensuring the effective exercise of the right of elderly persons to social protection, the Parties undertake to adopt or encourage, either directly or in co-operation with public or private organisations, appropriate measures designed in particular:

1 to enable elderly persons to remain full members of society for as long as possible, by means of:

- a adequate resources enabling them to lead a decent life and play an active part in public, social and cultural life;

- b provision of information about services and facilities available for elderly persons and their opportunities to make use of them;

2 to enable elderly persons to choose their life-style freely and to lead independent lives in their familiar surroundings for as long as they wish and are able, by means of:

- a provision of housing suited to their needs and their state of health or of adequate support for adapting their housing;

- b the health care and the services necessitated by their state;

3 to guarantee elderly persons living in institutions appropriate support, while respecting their privacy, and participation in decisions concerning living conditions in the institution.

Part III

Article 5-Undertakings

1 Each of the Parties undertakes:

a to consider Part I of this Protocol as a declaration of the aims which it will pursue by all appropriate means, as stated in the introductory paragraph of that part;

b to consider itself bound by one or more articles of Part II of this Protocol.

2 The article or articles selected in accordance with sub-paragraph *b* of paragraph 1 of this article, shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe at the time when the instrument of ratification, acceptance or approval of the Contracting State concerned is deposited.

3 Any Party may, at a later date, declare by notification to the Secretary General that it considers itself bound by any articles of Part II of this Protocol which it has not already accepted under the terms of paragraph 1 of this article. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the ratification, acceptance or approval, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date of the notification.

Part IV

Article 6-Supervision of compliance with the undertakings given

The Parties shall submit reports on the application of those provisions of Part II of this Protocol which they have accepted in the reports submitted by virtue of Article 21 of the Charter.

Part V

Article 7-Implementation of the undertakings given

1 The relevant provisions of Articles 1 to 4 of Part II of this Protocol may be implemented by:

a laws or regulations;

b agreements between employers or employers' organisations and workers' organisations;

c a combination of those two methods; or

d other appropriate means.

2 Compliance with the undertakings deriving from Articles 2 and 3 of Part II of this Protocol shall be regarded as effective if the provisions are applied, in accordance with paragraph 1 of this article, to the great majority of the workers concerned.

Article 8-Relations between the Charter and this Protocol

1 The provisions of this Protocol shall not prejudice the provisions of the Charter.

2 Articles 22 to 32 and Article 36 of the Charter shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol.

Article 9-Territorial application

1 This Protocol shall apply to the metropolitan territory of each Party. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, the territory which shall be considered to be its metropolitan territory for this purpose.

2 Any Contracting State may, at the time of ratification, acceptance or approval of this Protocol or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe that the Protocol shall extend in whole or in part to a non-metropolitan territory or territories specified in the said declaration for whose international relations it is responsible or for which it assumes international responsibility. It shall specify in the declaration the article or articles of Part II of this Protocol which it accepts as binding in respect of the territories named in the declaration.

3 This Protocol shall enter into force in respect of the territory or territories named in the aforesaid declaration as from the thirtieth day after the date on which the Secretary General shall have notification of such declaration.

4 Any Party may declare at a later date by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, that, in respect of one or more of the territories to which this Protocol has been extended in accordance with paragraph 2 of this article, it accepts as binding any articles which it has not already accepted in respect of that territory or territories. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the original

declaration in respect of the territory concerned, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date on which the Secretary General shall have notification of such declaration.

Article 10-Signature, ratification, acceptance, approval and entry into force

1 This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe who are signatories to the Charter. It is subject to ratification, acceptance or approval. No member State of the Council of Europe shall ratify, accept or approve this Protocol except at the same time as or after ratification of the Charter. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2 This Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval.

3 In respect of any signatory State ratifying subsequently, this Protocol shall come into force as from the thirtieth day after the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 11-Denunciation

1 Any Party may denounce this Protocol only at the end of a period of five years from the date on which the Protocol entered into force for it, or at the end of any successive period of two years, and, in each case, after giving six months' notice to the Secretary General of the Council of Europe. Such denunciation shall not affect the validity of the Protocol in respect of the other Parties provided that at all times there are not less than three such Parties.

2 Any Party may, in accordance with the provisions set out in the preceding paragraph, denounce any article of Part II of this Protocol accepted by it, provided that the number of articles by which this Party is bound shall never be less than one.

3 Any Party may denounce this Protocol or any of the articles of Part II of the Protocol, under the conditions specified in paragraph 1 of this article, in respect of any territory to which the Protocol is applicable by virtue of a declaration made in accordance with paragraphs 2 and 4 of Article 9.

4 Any Party bound by the Charter and this Protocol which denounces the Charter in accordance with the provisions of paragraph 1 of Article 37 thereof, will be considered to have denounced the Protocol likewise.

Article 12-Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council and the Director General of the International Labour Office of:

- a* any signature;
- b* the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c* any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 9 and 10;
- d* any other act, notification or communication relating to this Protocol.

Article 13-Appendix

The appendix to this Protocol shall form an integral part of it.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 5th day of May, 1988, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council in Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

Appendix

Scope of the Protocol in terms of persons protected

1 The persons covered by Articles 1 to 4 include foreigners only insofar as they are nationals of other Parties lawfully resident or working regularly within the territory of the Party concerned subject to the understanding that these articles are to be interpreted in the light of the provisions of Articles 18 and 19 of the Charter. This interpretation would not prejudice the extension of similar facilities to other persons by any of the Parties.

2 Each Party will grant to refugees as defined in the Convention relating to the Status of Refugees, signed at Geneva on 28 July 1951 and in the Protocol of 31 January 1967, and lawfully staying in its territory, treatment as favourable as possible and in any case not less favourable than under the obligations accepted

by the Party under the said instruments and under any other existing international instruments applicable to those refugees.

3 Each Party will grant to stateless persons as defined in the Convention on the Status of Stateless Persons done at New York on 28 September 1954 and lawfully staying in its territory, treatment as favourable as possible and in any case not less favourable than under the obligations accepted by the Party under the said instrument and under any other existing international instruments applicable to those stateless persons.

Article 1

It is understood that social security matters, as well as other provisions relating to unemployment benefit, old age benefit and survivor's benefit, may be excluded from the scope of this article.

Article 1, paragraph 4

This provision is not to be interpreted as requiring the Parties to embody in laws or regulations a list of occupations which, by reason of their nature or the context in which they are carried out, may be reserved to persons of a particular sex.

Articles 2 and 3

1 For the purpose of the application of these articles, the term “workers' representatives” means persons who are recognised as such under national legislation or practice.

2 The term “national legislation and practice” embraces as the case may be, in addition to laws and regulations, collective agreements, other agreements between employers and workers' representatives, customs, as well as relevant case law.

3 For the purpose of the application of these articles, the term “undertaking” is understood as referring to a set of tangible and intangible components, with or without legal personality, formed to produce or provide services for financial gain and with power to determine its own market policy.

4 It is understood that religious communities and their institutions may be excluded from the application of these articles, even if these institutions are “undertakings” within the meaning of paragraph 3. Establishments pursuing activities which are inspired by certain ideals or guided by certain moral concepts,

ideals and concepts which are protected by national legislation, may be excluded from the application of these articles to such an extent as is necessary to protect the orientation of the undertaking.

5 It is understood that where in a State the rights set out in Articles 2 and 3 are exercised in the various establishments of the undertaking, the Party concerned is to be considered as fulfilling the obligations deriving from these provisions.

Article 3

This provision affects neither the powers and obligations of States as regards the adoption of health and safety regulations for workplaces, nor the powers and responsibilities of the bodies in charge of monitoring their application.

The terms “social and socio-cultural services and facilities” are understood as referring to the social and/or cultural facilities for workers provided by some undertakings such as welfare assistance, sports fields, rooms for nursing mothers, libraries, children's holiday camps, etc.

Article 4, paragraph 1

For the purpose of the application of this paragraph, the term “for as long as possible” refers to the elderly person's physical, psychological and intellectual capacities.

Article 7

It is understood that workers excluded in accordance with paragraph 2 of Article 2 and paragraph 2 of Article 3 are not taken into account in establishing the number of workers concerned.”

„KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYV AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS KARTÁHOZ

Strasbourg, 1988. május 5.

Preambulum

Az Európa Tanács e Jegyzőkönyvet aláíró tagállamai, elhatározva, hogy az 1961. október 18-án Torinóban aláírásra megnyitott Európai Szociális Karta (a továbbiakban: Karta) által biztosított szociális és gazdasági jogok védelmének kiterjesztésére újabb intézkedéseket tesznek, az alábbiakban állapodtak meg:

I. rész

A Felek politikájuk céljaként fogadják el, hogy minden lehetséges, akár nemzeti, akár nemzetközi jellegű eszközzel azon lesznek, hogy olyan feltételek jöjjenek létre, melyek révén az alábbi jogok és alapelvek ténylegesen megvalósulhatnak:

1. A munkavállalást és a hivatást illetően minden dolgozónak joga van az esélyegyenlőségre és egyenlő elbánásra a nemen alapuló megkülönböztetés nélkül.
2. A dolgozóknak a vállalatnál joguk van a tájékoztatásra és a véleménynyilvánításra.
3. A dolgozóknak a vállalatnál joguk van a munkafeltételek és a munkakörnyezet kialakításában és javításában való részvételre.
4. Az időseknek joguk van a szociális védelemre.

II. rész

A Felek, a III. rész rendelkezéseinek megfelelően vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek ismerik el a következő cikkekben és bekezdésekben meghatározottakat:

1. cikk – A nemen alapuló megkülönböztetés nélküli esélyegyenlőségre és egyenlő elbánásra való jog a munkavállalást és a hivatást illetően

1. A munkavállalást és a hivatást illetően a nemen alapuló megkülönböztetés nélküli esélyegyenlőségre és egyenlő elbánásra való jog tényleges gyakorlásának biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy elismerik e jogot, és megfelelő intézkedéseket tesznek alkalmazásának biztosítására és előmozdítására az alábbi területeken:

– a munkához való hozzájutás, védelem az elbocsátás ellen, állásba történő visszahelyezés;

– pályaválasztás, szakmai képzés, átképzés, szakmai rehabilitáció;

– alkalmazási és munkafeltételek, beleértve a munka díjazását is;

– az életpálya alakulása, ideértve az előmenetelt is.

2. Nem tekinthetők az e cikk 1. bekezdése szerinti megkülönböztetésnek a nők védelmére, így különösen a terhességre, a szülésre és a szülést követő időszakra vonatkozó rendelkezések.

3. E cikk 1. bekezdése nem akadályozza a tényleges egyenlőtlenségek megszüntetésére irányuló meghatározott intézkedések meghozatalának.

4. E cikk vagy egyes rendelkezéseinek hatálya alól kizárhatók az olyan szakmai tevékenységek, melyek természetüknél vagy azon feltételeknél fogva, melyek között végzik, csak meghatározott nemhez tartozó személyekre bízhatók.

2. cikk – Jog a tájékoztatásra és a véleménynyilvánításra

1. A dolgozókat a vállalatnál a tájékoztatásra és a véleménynyilvánításra vonatkozóan megillető jog tényleges gyakorlásának biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy a hazai törvényhozással és gyakorlattal összhangban intézkedéseket hoznak vagy mozdítanak elő annak érdekében, hogy a dolgozók vagy képviselőik

a) rendszeres vagy megfelelő időben, érthető módon tájékoztatást kapjanak az őket foglalkoztató vállalat gazdasági és pénzügyi helyzetéről azzal, hogy az olyan tájékoztatást, melynek nyilvánosságra hozatala káros hatású lehet a vállalatra nézve, meg lehet tagadni vagy meg lehet követelni, hogy azt bizalmasan kezeljék;

b) megfelelő időben véleményt nyilváníthassanak a dolgozók érdekeit lényeges módon érintő, tervezett elhatározásokról, így különösen azokról, melyeknek fontos kihatása lehet a vállalat foglalkoztatási helyzetére.

2. A Felek az 1. bekezdés alkalmazásából kizárhatják azokat a vállalatokat, amelyeknél a foglalkoztatottak létszáma nem éri el a hazai törvényhozás vagy gyakorlat által meghatározott szintet.

3. cikk – Jog a munkafeltételek és a munkakörnyezet meghatározásában és javításában való részvételre

1. A dolgozókat a vállalatnál a munkafeltételek és a munkakörnyezet meghatározásában és javításában való részvételre megillető jog tényleges gyakorlásának biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy a hazai törvényhozással és gyakorlattal összhangban olyan intézkedéseket hoznak vagy mozdítanak elő, amelyek lehetővé teszik, hogy a dolgozók vagy képviselőik közreműködjenek

a) a munkafeltételek, a munkaszervezet és a munkakörnyezet meghatározásában;

- b) az egészség és a biztonság védelmében a vállalatnál;
- c) vállalati szociális és szociális-művelődési szolgáltatások és lehetőségek megszervezésében;
- d) az e kérdéseket érintő szabályzatok betartásának ellenőrzésében.

2. A Felek az 1. bekezdés alkalmazásából kizárhatják azokat a vállalatokat, amelyeknél a foglalkoztatottak létszáma nem éri el a hazai törvényhozás vagy gyakorlat által meghatározott szintet.

4. cikk – Az idősek joga a szociális védelemre

Az idősek szociális védelemhez való joga tényleges gyakorlásának biztosítása érdekében a Felek vállalják, hogy közvetlenül vagy társadalmi, illetőleg magánszervezetekkel együttműködve megfelelő intézkedéseket hoznak vagy mozdítanak elő abból a célból, hogy – többek között –

1. lehetővé tegyék, hogy ameddig csak lehetséges, az idősek a társadalom teljes értékű tagjai maradjanak azáltal, hogy

a) olyan megfelelő anyagi forrásokat biztosítanak, amelyek tisztességes életszínvonalat nyújtanak számukra, és lehetővé teszik, hogy aktív szerepet játsszanak a közéletben, valamint a társadalmi és kulturális életben;

b) terjesztik az idős személyek számára hozzáférhető szolgáltatásokra és kedvezményekre, valamint e szolgáltatások és kedvezmények igénybevételi lehetőségeire vonatkozó információkat;

2. lehetővé tegyék, hogy az idősek szabadon megválaszthassák életmódjukat, és hogy önálló életvitelüket, amíg csak óhajtják és amíg erre képesek, tovább folytathassák megszokott környezetükben azáltal, hogy

a) szükségleteiknek és egészségi állapotuknak megfelelő lakást bocsátanak rendelkezésükre, vagy megfelelő segítséget nyújtanak lakásuk erre alkalmassá tételére;

b) az állapotuk által indokolt egészségügyi gondozásban és más szolgáltatásokban részesítik őket;

3. biztosítsák az intézetben élő idős személyeknek a magánélet tiszteletben tartása melletti segítségnyújtást és az intézeti életfeltételek meghatározásában való részvételt.

III. rész

5. cikk – Kötelezettségvállalások

1. Minden Fél vállalja, hogy

a) e Jegyzőkönyv I. részét azon célok kinyilvánításának tekinti, amelyek elérésére – összhangban ezen rész bevezető bekezdésében foglaltakkal – minden megfelelő eszközzel törekedni fog;

b) e Jegyzőkönyv II. része egy vagy több cikkét kötelezőnek tekinti magára nézve.

2. Az e cikk 1. bekezdése b) pontjának megfelelően kiválasztott cikkről vagy cikkekről az Európa Tanács Főtitkárát akkor kell értesíteni, amikor a Szerződő Állam a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot letétbe helyezi.

3. A Felek mindegyike bármely későbbi időpontban a Főtitkárhoz intézett értesítésben kijelentheti, hogy e Jegyzőkönyv II. részének bármely olyan cikkét is kötelezőnek tekinti magára nézve, melyet e cikk 1. bekezdése alapján még nem fogadott el. Ezeket az utólagos kötelezettségvállalásokat a megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás szerves részének kell tekinteni, és azok az értesítéstől számított harmincadik naptól kezdve azokkal egyenlő hatályúak.

IV. rész

6. cikk – A vállalt kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése

A Karta 21. cikkének megfelelően benyújtott jelentéseikben a Felek kötelesek jelentést tenni e Jegyzőkönyv II. része általuk elfogadott rendelkezéseinek alkalmazásáról.

V. rész

7. cikk – A vállalt kötelezettségek teljesítése

1. E Jegyzőkönyv II. része 1–4. cikkeinek vonatkozó rendelkezéseit a következő módokon lehet végrehajtani:

a) jogszabályok vagy szabályzatok útján;

b) munkáltatók vagy munkáltatói szervezetek és munkavállalói szervezetek közötti megállapodás útján;

c) e két módszer kombinálásával;

d) más megfelelő eszközökkel.

2. Az e Jegyzőkönyv II. részének 2. és 3. cikkéből folyó kötelezettségvállalások teljesítése akkor tekinthető ténylegesen megtörténtnek, ha azok rendelkezései – e cikk 1. bekezdésének megfelelően – az érintett dolgozók nagy többségére nézve alkalmazásra kerülnek.

8. cikk – A Karta és a Jegyzőkönyv közötti viszony

1. E Jegyzőkönyv rendelkezései nem sérthetik a Karta rendelkezéseit.
2. A Karta 22–32. cikkeit, valamint 36. cikkét e Jegyzőkönyvre is megfelelően alkalmazni kell.

9. cikk – Területi hatály

1. E Jegyzőkönyvet a Felek anyaországi területeire kell alkalmazni. Az aláíráskor vagy a megerősítésről, elfogadásról, illetőleg jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésekor az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatban minden Állam meghatározhatja, hogy e szempontból mely terület tekintendő anyaországnak.

2. E Jegyzőkönyv megerősítése, elfogadása vagy jóváhagyása időpontjában vagy azt követően bármikor, az Európa Tanács Főtitkárához intézett értesítésben bármely Szerződő Állam kijelentheti, hogy a Jegyzőkönyvet egészben vagy részben ki fogja terjeszteni az értesítésben meghatározott olyan nem anyaországi területre vagy területekre is, amelyeknek nemzetközi kapcsolataiért felelős, vagy amelyekért nemzetközi felelősséget visel. A nyilatkozatban meg kell határoznia a Jegyzőkönyv II. része azon cikkét vagy cikkeit, amelyeket a nyilatkozatban megjelölt területek vonatkozásában kötelezőnek fogad el.

3. E Jegyzőkönyv az említett nyilatkozatban megjelölt terület vagy területek vonatkozásában az ilyen nyilatkozatnak a Főtitkárhoz való bejelentése napjától számított harmincadik napon lép hatályba.

4. Minden Fél bármely későbbi időpontban az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatban kijelentheti, hogy egy vagy több olyan területre nézve, amelyre a Jegyzőkönyv alkalmazása e cikk 2. bekezdésével összhangban kiterjesztésre került, kötelezőnek fogad el bármely olyan cikket, amelyeket az adott terület vagy területek vonatkozásában még nem fogadott el. Ezen utólagos kötelezettségvállalásokat az eredeti nyilatkozat szerves részének kell tekinteni az érintett terület vonatkozásában, és a Főtitkárhoz való bejelentéstől számított harminc nap elteltével azokkal azonos lesz a hatályuk.

10. cikk – Aláírás, megerősítés, elfogadás, jóváhagyás és hatálybalépés

1. Ez a Jegyzőkönyv aláírásra az Európa Tanácsnak azon tagállamai részére áll nyitva, melyek a Kartának is aláírói. A Jegyzőkönyvet meg kell erősíteni, el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni. A Jegyzőkönyvet az Európa Tanács tagállamai csak a Karta megerősítésével egyidejűleg vagy azt követően erősíthetik meg, fogadhatják el vagy hagyhatják jóvá. A megerősítésről, elfogadásról vagy

jóváhagyásról szóló okiratokat az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

2. A Jegyzőkönyv a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló harmadik okirat letétbe helyezését követő harmincadik napon lép hatályba.

3. Azon aláíró állam tekintetében, amely utóbb erősíti meg, a Jegyzőkönyv a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésétől számított harmincadik napon lép hatályba.

11. cikk – Felmondás

1. A Felek bármelyike csak a Jegyzőkönyvnek az ő vonatkozásában történt hatálybalépésétől számított öt éves időszak végén vagy az azt követő bármelyik két éves időszak lejártával, és minden esetben az Európa Tanács Főtitkárához hat hónappal korábban intézett előzetes értesítést követően mondhatja fel ezt a Jegyzőkönyvet. A felmondás nem érinti a Jegyzőkönyv hatályát a többi Fél vonatkozásában, feltéve, hogy ezek száma nem csökken három alá.

2. Az előző bekezdés rendelkezéseivel összhangban bármely Fél felmondhatja a Jegyzőkönyv II. részének bármely, általa elfogadott cikkét, feltéve, hogy e Felet kötelező cikkek száma nem lesz kevesebb egynél.

3. Bármely Fél e Jegyzőkönyvet vagy e Jegyzőkönyv II. részének bármely cikkét felmondhatja az e cikk 1. bekezdésében meghatározott feltételek mellett bármely olyan területre nézve, amelyekre a Jegyzőkönyvet a 9. cikk 2. és 4. bekezdésével összhangban tett nyilatkozat alapján kell alkalmazni.

4. Azt a Felet, amelyet a Karta és a Jegyzőkönyv egyaránt köt, amennyiben a Karta 37. cikk 1. bekezdésének rendelkezései szerint felmondja a Kartát, úgy kell tekinteni, mint amely a Jegyzőkönyvet is felmondta.

12. cikk – Értesítések

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Főigazgatóját

a) minden aláírásról;

b) minden megerősítésről, elfogadásáról vagy jóváhagyásáról szóló okirat letétbe helyezéséről;

c) a Jegyzőkönyv 9. és 10. cikkeivel összhangban történt minden hatálybalépés időpontjáról;

d) a Jegyzőkönyvre vonatkozó minden lépésről, értesítésről vagy közlésről.

13. cikk – Függelék

A Függelék a Jegyzőkönyv szerves részét képezi.

A fentiek hitelével a kellő felhatalmazással rendelkező alulírottak a Jegyzőkönyvet aláírták.

Készült Strasbourgban, 1988. május 5. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hiteles másolatot küld.

FÜGGELÉK A JEGYZŐKÖNYVHÖZ

A Jegyzőkönyv hatálya a védett személyek vonatkozásában

1. A Jegyzőkönyv 1–4. cikkeiben említett személyek a külföldieket csak annyiban foglalják magukban, amennyiben azok más Fél olyan állampolgárai, akik az érintett Fél területén jogszerűen laknak vagy rendszeresen munkát végeznek azzal, hogy ezen cikkek a Karta 18. és 19. cikkeinek alapján kerülnek értelmezésre. Ez az értelmezés nem sértheti hasonló lehetőségeknek a Felek által más személyekre történő kiterjesztését.

2. A menekültek helyzetéről szóló, Genfben, 1951. július 28-án kelt Egyezmény, valamint az 1967. január 31-én kelt Jegyzőkönyv által meghatározott azon menekülteknek, akik jogszerűen tartózkodnak területükön, minden Fél biztosítja a lehető legkedvezőbb elbánást, de semmiképpen sem kedvezőtlenebbet, mint amilyenre az említett nemzetközi egyezményekben elfogadott kötelezettségek alapján vagy az említett menekültekre alkalmazandó bármely más nemzetközi megállapodás alapján köteles.

3. A hontalanok helyzetéről szóló, New Yorkban, 1954. szeptember 28-án kelt Egyezmény által meghatározott azon hontalanoknak, akik jogszerűen tartózkodnak területükön, minden Fél biztosítja a lehető legkedvezőbb elbánást, de semmiképp sem kedvezőtlenebbet, mint amilyenre az említett Egyezmény vagy e hontalan személyekre alkalmazandó bármely más nemzetközi megállapodás alapján köteles.

1. cikk

Úgy értendő, hogy a szociális biztonsági kérdéseket, valamint a munkanélküliség, az öregség és a túlélés esetén járó ellátásokra vonatkozó rendelkezéseket ki lehet zárni e cikk hatálya alól.

1. cikk 4. bekezdés

Ezt a rendelkezést nem lehet úgy értelmezni, mint amely a Feleket arra kötelezi, hogy törvényhozási vagy rendeleti úton listába foglalják azon szakmai tevékenységeket, melyek természetüknél vagy azon feltételeknél fogva, melyek között végzik, csak meghatározott nemhez tartozó dolgozókra bízhatók.

2. és 3. cikk

1. E cikkek alkalmazásában a „dolgozók képviselői” kifejezés azokat a személyeket foglalja magában, akiket a hazai törvényhozás vagy gyakorlat ilyenként ismer el.

2. A „hazai törvényhozás és gyakorlat” kifejezés az adott esettől függően magában foglalja a törvényeken és rendeleteken kívül a kollektív szerződéseket, a munkáltatók és munkavállalók képviselői közötti más megállapodásokat, a szokásokat és a vonatkozó esetjogot is.

3. E cikkek alkalmazásában a „vállalat” kifejezés alatt olyan anyagi és nem anyagi elemek együttesét értjük, akár rendelkezik jogi személyiséggel, akár nem, amely pénzübeni haszon érdekében termelésre vagy szolgáltatások nyújtására alakult, és a piaci magatartását illetően döntéshozatali képességgel rendelkezik.

4. Úgy értendő, hogy a vallási közösségeket és intézményeiket e cikkek alkalmazásából ki lehet zárni még akkor is, ha ezen intézmények a 3. bekezdés értelmében vállalatoknak tekintendők. Bizonyos eszmék által inspirált vagy bizonyos erkölcsi felfogás által vezetett tevékenységet folytató létesítmények, ha ezen eszméket vagy felfogásokat a nemzeti törvényhozás védi, annyiban zárhatók ki e cikkek alkalmazásából, amennyiben a vállalat irányultságának védelme ezt szükségessé teszi.

5. Úgy értendő, hogy ha egy államban a 2. és 3. cikkben meghatározott jogokat a vállalat különféle létesítményeiben gyakorolják, az érintett Felet úgy kell tekinteni, mint amely eleget tett az e rendelkezésekből folyó kötelezettségeinek.

3. cikk

Ez a rendelkezés nem érinti sem az államnak a munkahelyek egészségügyi és biztonsági szabályzatai meghozatalára jogosultságát és kötelezettségét, sem az e szabályzatok végrehajtásának felügyeletével megbízott szervek hatáskörét és felelősségét.

A „szociális és szociális-művelődési szolgáltatások és lehetőségek” kifejezés az egyes vállalatok által a dolgozók számára nyújtott olyan szociális és/vagy művelődési szolgáltatásokra és lehetőségekre vonatkozik, mint például a szociális segély, sportpályák, szoptatásra alkalmas helyiségek, könyvtárak, gyermeküdülőtáborok stb.

4. cikk 1. bekezdés

E bekezdés alkalmazásában az „ameddig csak lehetséges” kifejezés az idős személyek testi, lelki és szellemi képességeire utal.

7. cikk

Úgy értendő, hogy a 2. cikk 2. bekezdésének és a 3. cikk 2. bekezdésének megfelelően kizárt dolgozókat nem veszik figyelembe az érintett dolgozók számának megállapításánál.”

3. §

A Magyar Köztársaság vonatkozásában az Országgyűlés döntésének megfelelően a Jegyzőkönyv 5. cikke 1. bekezdésének *b)* pontjával összhangban a Jegyzőkönyv II. részének kötelező alkalmazása az 1. cikke, a 2. cikke és a 3. cikke terjed ki.

4. §

Ez a törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

I N D O K O L Á S

A Magyar Köztársaság Kormánya 1991-ben aláírta az Európai Szociális Kartát. Az Európai Szociális Karta megerősítéséről szóló 48/1999. (VI. 3.) OGY határozat alapján 1999-ben sor került a Karta megerősítésére. Kihirdetése az Európai Szociális Karta kihirdetéséről szóló 1999. évi C. törvénnyel történt meg.

A szociális jogok fundamentuma – ahogyan a Kartát gyakran nevezik Európában – 1961 óta jelentősen bővült. Ma már az Európa Tanács eredeti egyezményéhez, az *Európai Szociális Kartához* (Torino, 1961. október 18.) további négy nemzetközi egyezmény kapcsolódik. Az öt egyezmény így együttesen, de külön-külön is az európai értékrend szerves és releváns részét alkotja.

Időben első a – jelen törvényjavaslat tárgyát képező – *Kiegészítő jegyzőkönyv* (Strasbourg, 1988. május 5.), amely a Karta rendelkezéseinek bővítését és bizonyos modernizálását szolgálta *négy új jog* beépítése útján, hozzávetőleg negyed évszázaddal a Karta keletkezését követően. Ezek:

1. a nemen alapuló megkülönböztetés nélküli esélyegyenlőségre és egyenlő elbánásra való jog a munkavállalást és a hivatást illetően,
2. jog a tájékoztatásra és a véleménynyilvánításra,
3. jog a munkafeltételek és a munkakörnyezet meghatározásában és javításában való részvételre,
4. az idősek joga a szociális védelemre.

A következő a Karta ellenőrző mechanizmusa hatékonyabbá tétele érdekében kiadott *Módosító jegyzőkönyv* az Európai Szociális Kartához (Torino, 1991. október 21.), amelyet a Magyar Köztársaság 1991-ben aláírt, megerősítéséről pedig az Országgyűlés a 124/2003. (XI. 21.) OGY határozattal döntött.

A Kollektív Panaszok Rendszerének Biztosításáról szóló Kiegészítő jegyzőkönyv (1995. november 9.) szintén a Karta ellenőrzési mechanizmusának hatékonyabbá tétele érdekében született, amelyet a Magyar Köztársaság 2004-ben írt alá.

A jelen évezred szociális és gazdasági jogait egyedülálló részletességgel felmutató *Módosított Európai Szociális Karta* (Strasbourg, 1996. május 3.) az alapvető európai mintát jelenti. A Módosított Kartát a Magyar Köztársaság 2004-ben aláírta.

Az Országgyűlés az Európai Szociális Karta 1988. évi Kiegészítő jegyzőkönyvének megerősítéséről szóló 12/2005. (III. 10.) OGY határozatával döntött a Kiegészítő jegyzőkönyv megerősítéséről. A megerősítő okirat letétbe helyezése az Európa Tanács főtitkáránál ennek megfelelően 2005. június 1-jén megtörtént.

A Kiegészítő jegyzőkönyv megerősítését követően szükséges annak jogszabályban történő kihirdetése. Mivel az Európai Szociális Karta kihirdetése törvényben történt, továbbá mivel a Kiegészítő jegyzőkönyv alapvető jogokat és kötelelességeket érint, a Jegyzőkönyvet törvényben szükséges kihirdetni. A Jegyzőkönyv 10. cikk 3. bekezdése értelmében a Jegyzőkönyv a Magyar Köztársaság vonatkozásában a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezését követő 30. napon, 2005. július 1. napján hatályba lépett, erre a törvényjavaslat 1. §-ához fűzött zárójeles megjegyzés utal.